

VIDZEMES LĪBISKĀS KULTŪRTELPAŠ NEMATERIĀLĀ KULTŪRAS MANTOJUMA SAGLABĀŠANAS UN REKONSTRUKCIJAS AKTIVITĀŠU PLĀNS 2023. – 2025. GADAM

1. PĒTNIECĪBA
2. DOKUMENTĒŠANA UN DIGITALIZĀCIJA
3. TRADĪCIJU KOPŠANA, TĀLĀKNODOŠANA
4. POPULARIZĒŠANA UN ATPAZĪSTAMĪBAS VEIDOŠANA
5. REGULĀRIE KULTŪRAS UN IZGLĪTOJOŠIE PASĀKUMI
6. VIDZEMES LĪBISKĀS KULTŪRTELPAŠ ELEMENTU IEKĻAUŠANA VIDĒ UN TŪRISMĀ
7. INFRASTRUKTŪRA ILGTSPĒJAS NODROŠINĀŠANAI
8. NACIONĀLĀ UN STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Vidzemes lībiskās kultūrtelpas nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas un rekonstrukcijas ilgtspējas mērķis – popularizēt latviešu kultūras lībisko dimensiju un šodienas aktualitāšu un pagātnes mantojuma dialogā rekonstruēt Vidzemes lībiešu kultūrtelpu un tradīciju, kā arī sekmēt Vidzemes lībiskās kopienas apzināšanu un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu, aizsargāšanu un attīstību.

IESAISTĪTĀS PUSES

Biedrības: Make Art struktūrvienība “Vidzemes lībiskais centrs”, “Limbažu lauvās”, “Metsepoles līvu kultūras centrs”, “Pivalind”, “Smailes”, Staiceles foto biedrība “Laiks”, Kultūras biedrība “Elmed”.

Bibliotēkas: Salacgrīvas bibliotēka Ainažu bibliotēka, Korģenes filiālbibliotēka, Svētciena filiālbibliotēka, Limbažu Galvenā bibliotēka, Viļķenes bibliotēka.

Kultūras nami un centri: Pāles kultūras nams, Lēdurgas kultūras nams, Salacgrīvas kultūras centrs, kultūrizglītības centrs “Melngaiļa sēta”.

Folkloras kopas: Lēdurgas kultūras nama folkloras grupa “Putni”, “Lielī Putni”, “Malībieši”, “Cielava”, muzikantu kopa “Cielavas spēlmaņi”.

Muzeji: Pāles novadpētniecības muzejs, Staiceles lībiešu muzejs “Pivāland”, Alojās Novadpētniecības centrs, Salacgrīvas muzejs, Ainažu Jūrskolas muzejs.

Institūcijas: Limbažu novada pašvaldība, Limbažu novada pašvaldības Alojās apvienības pārvalde, Pāles pagasta pakalpojumu sniegšanas centrs, Siguldas novada Siguldas attīstības aģentūras struktūrvienība “Lēdurgas dendroparks”, Staiceles pilsētas un pagasta pakalpojumu sniegšanas centrs, LU Lībiešu institūts, Tartu universitāte.

Komersabiedrības: SIA “Svētupes muiža”. SIA “Lolītas Ozoliņas komunikācijas konsultācijas”.

1. PĒTNIECĪBA

Nr.	Aktivitāte	Iesaistītās puses	Periods	Apraksts
1.1.	Saistoši Vidzemes lībiskās kultūrtelpas pētījumi	LU Lībiešu institūts, Tartu Universitāte	Pastāvīgi	LU Lībiešu institūta, Tartu Universitātes un citu akadēmisko iestāžu, zinātnisko pētījumu pastāvīga apzināšana, dalība vietējās un starptautiskās konferencēs un pasākumos, kas veltīti lībiešu nemateriālā kultūras mantojuma tematikai.
1.2.	Staiceles apkaimes mājvārdu apzināšana	Staiceles Lībiešu muzejs “Pivāland”, TLMS “Staicele”	2023. – 2025. g.	Staiceles apkaimes mājvārdu apzināšana ar mērķi izveidot vietējo mājvārdu stāstu grāmatu. Apzināt vietējos Staiceles iedzīvotājus un viņu liecības par vietas piederību un saikni ar Vidzemes lībisko kultūrtelpu.

1.3.	Z. Mennikas iesāktās vietējās folkloras materiālu un liecību izpēte	Folkloras kopa "Cielava", muzikantu kopa "Cielavas spēlmaņi"	2023. – 2025. g.	Zentas Mennikas iesāktās Salacgrīvas un Vecsalacas apkaimes folkloras materiālu, liecību izpētes turpināšana un kartotēkas veidošana.
1.4.	Lībiskās izcelsmes mājvārdu nosaukumu karte	S. Kauliņa	2023. – 2025. g.	Lībiskās izcelsmes mājvārdu nosaukumu izpēte Lēdurgas pagastā un mājvārdu kartes izveidošana.
1.5.	Pētniecības projekts "Zvejas laivu stāsts Vidzemes piekrastē"	Svētciema filiālbibliotēka	2023. – 2025. g.	Projekta "Zvejas laivu stāsts Vidzemes piekrastē" (fotogrāfijas, zvejnieku liecības, bērnu zīmējumi) un izstādes "Zvejnieku dzimtas un mājas fotogrāfijās" Svētciemā īstenošana.
1.6.	Alojas pagasta vietvārdu un apvidvārdu apzināšana	Alojas novadpētniecības centrs	2023. – 2025. g.	Alojas pagasta vietvārdu un apvidvārdu apzināšana un saistības ar lībisko izcelsmi izpēte.
1.7.	Alojas apkaimes vietvārdu izpēte	Alojas novadpētniecības centrs	2023. – 2024.g.	Veidot izpratni jauniešos par to, kā vide un etniskā piederība sekmējusi vietvārdu rašanos, kā arī vietvārda Aloja skaidrojuma meklējumi, rīkojot aptaujas, intervijas un dodoties velopārgājienos uz senajām mājvietām. Dokumentēt fotogrāfijās un audioierakstos ekspedīcijās iegūtās ziņas un prezentēt tās Valsts valodas dienā un Mārtiņdienas pasākumos.
1.8.	Korģenes skolas vēstures izpēte, dokumentu, fotogrāfiju u.c. materiālu apzināšana, atlase un sistematizācija	Biedrība "Elmed"	2024. g.	Korģenes skolas vēstures izpētes, dokumentu, fotogrāfiju u.c. materiālu apzināšana, atlase un sistematizācija, ar mērķi izstrādāt vēstījumu par latviešu, lībiešu pēcteču un igauņu bērnu pirmo skolu Vecsalacas (vēlāk Salacas) pagastā. Sagatavotie materiāli tiks publicēti Korģenes skolas pārzinim Gustam Sedleniekam veltītā atceres pasākumā.
1.9.	Svētciema izloksnes pētnieka Eduarda Putniņa dzīvesstāsta izpēte, atceres pasākums	Novadpētniece Anita Emse un Svētciema filiālbibliotēka	2024. g.	Svētciema izloksnes pētnieka Eduarda Putniņa dzīvesstāsta izpēte un pētniekam veltīta atceres pasākuma īstenošana.
1.10.	Jaunu arheoloģisko izrakumu veicināšana jaunām vēstures liecībām	Iesaistītās puses	No 2025. g.	Vidzemes lībiskās kultūrtelpas arheoloģiskā izpēte Vidzemes lībiskās kultūrtelpas rekonstrukcijai un attīstīšanai.
1.11.	Vidzemes lībiskās kultūrtelpas gadagrāmatas publicēšana	Vidzemes lībiskais centrs, LU Literatūras, folkloras un mākslas institūta Latviešu folkloras krātuve	No 2024. g.	Kalendāra un gada grāmatas izdošana, iezīmējot gadskārtu ritus un tradīcijas.
1.12.	Lībiskā dialekta Vidzemes izloksnes izpēte	Vidzemes lībiskais centrs	No 2024. gada	Apzināt Vidzemes lībiskā dialekta lietotājus, sistematizēt lībiskā dialekta gramatikas un valodas lietojuma likumus, izstrādāt dialekta lietojuma aprakstu.

2. DOKUMENTĀCIJA UN DIGITALIZĀCIJA

Nr.	Aktivitāte	Iesaistītās puses	Periods	Apraksts
2.1.	Vidzemes lībiešu dzīvo pēcteču stāsti "Mans dzīvais lībiskais mantojums", video tiešraīžu interviju cikls	Vidzemes lībiskais centrs, Pāles novadpētniecības muzejs	2023. – 2025. g.	Vidzemes lībiešu pēcteču 16 dzimtu videostāstu veidošana un eksponēšana digitālā vidē ar mērķi papildināt Pāles novadpētniecības muzeja digitālās ekspozīcijas saturu.
2.2.	Vidrižu seno ēku un lauku sētu foto dokumentēšana	Novadpētnieks Alfrēds Andruss	2024. – 2025. g.	Novadpētnieka Alfrēda Andrusa uzsāktā Vidrižu seno ēku un lauku sētu foto dokumentēšanas procesa īstenošana.

2.3.	Svētciema zvejnieku un ciema iedzīvotāju sadzīves izpēte un dokumentēšana	Svētciema filiālbibliotēka	2023. – 2025. g.	Svētciema zvejnieku un ciema iedzīvotāju sadzīves izpēte, digitalizējot Vidzemes lībiešu krasta iedzīvotāju dzīvesstāstus, atmiņas un fotogrāfijas.
2.4.	Vidzemes lībiskās kultūrtelpas nemateriālā kultūras mantojuma amatu kopēju video stāstu cikls “Vidzemes lībiskā gudrība”	Vidzemes lībiskais centrs, Metsepoles amatnieki	2024. – 2025. g.	Apzināti visi Vidzemes lībiskās kultūrtelpas nemateriālā kultūras mantojuma tradīcijas nesēji un veidots video interviju cikls “Vidzemes lībiskā gudrība”. Intervijastiks raidītas tiešraidē sociālajos medijos. Veikta prasmju video dokumentācija. No iegūtā materiāla izveidota filma.
2.5.	Digitālā arhīva sadaļas veidošana mājas lapai www.metsepole.lv, materiāla, krājumu digitalizācija, sasaiste ar livones.net	Vidzemes lībiskais centrs, visi	Pastāvīgi no 2023. g.	Digitālās sadaļas mājas lapai www.metsepole.lv izveidošana - ar Vidzemes lībiešiem saistīto avotu krātuvju un avotu apzināšana, kartēšana, kopkataloga pamatnes izstrāde; dažādās avotu krātuvēs izvietotu valodas un kultūrvēsturisko lībiešu tematikai veltīto krājumu un avotu apzināšana, kopkataloga izveide, esošo elektronisko katalogu savienošana un ierakstu koriģēšana; paplašinātas virtuālas ekspozīcijas sagatavošana par lībiešu vēsturi, kultūru un valodu no senajiem laikiem līdz mūsdienām.
2.6.	Jura Urtāna grāmatu autortiesības un digitalizācija	Vidzemes lībiskais centrs	2024. g.	Grāmatas Laime S., Urtāns J. (2016) Svētupes lībiešu upurāla. Rīga: Nordik u.c. literatūras avotu digitalizācija, kas ir saistīta ar Vidzemes lībiskās kultūrtelpas arheoloģiju un vēsturi
2.7.	Lībiskā dialekta Vidzemes izloksnes izmantojuma digitalizācija	Vidzemes lībiskais centrs, visi	2024. g.	Apzināt lībiskā dialekta Vidzemes dažādās izloksnes un veikt to dokumentāciju, saglabāšanu.

3. TRADĪCIJU KOPŠANA, TĀLĀKNODOŠANA

Nr.	Aktivitāte	Iesaistītās puses	Periods	Apraksts
3.1.	Lībiskā dialekta Vidzemes izloksnes popularizēšana	Vidzemes lībiskais centrs, visi	Pastāvīgi no 2023. g.	Izstrādāta un īstenota stratēģija par to, kā popularizēt dialekta izmantošanu, sekmēt iedzīvotāju iesaisti un dialekta lietošanu, rosinot dzejot, dziedāt, rakstīt, sarunvalodā runāt dialektā u.c.
3.2.	Alojas jauniešu iesaiste lībiskā dialekta Alojas izloksnes apzināšanā	Alojas novadpētniecības centrs	2023. g.	Iepazīstināt jauniešus ar Lībiskā dialekta Alojas izloksni un apzināt tās lietojumu mūsdienās alojiešu vidū, kā arī aktualizēt tās lietojumu, tādējādi veicinot izloksnes saglabāšanu. Iepazīstināt jauniešus ar Lībiskā dialekta alojiešu izloksnes īpatnībām un iesaistīt viņus interviju ierakstīšanā.
3.3.	“Metsepoles akadēmija”, lībiešu kultūras izpausmes, vēstures un Salacas lībiešu valodas pamatu apguves kursi	Vidzemes lībiskais centrs, visi, IZM	Pastāvīgi no 2024. g.	Nodrošināti lībiešu kultūras, vēstures un valodas pamatu apguves kursi, akcentējot Vidzemes lībiskās kultūrtelpas kontekstu. Kursu norise - attālināti, regulāri, lībiešu pēctečiem un interesentiem. Kursi tiek dokumentēti un video formātā ir pieejami apmācībām tiešsaistē arī vēlāk. Jaunu tiešsaistes kursu veidošana, apgūstot saturu ikvienam ērtā laikā.
3.4.	Salacas lībiešu mantojuma kopšana	Pāles novadpētniecības muzejs	Pastāvīgi	Salacas lībiešu dzimtu un nemateriālā kultūras mantojuma apzināšana un izpēte, Salacas lībiešu mantojumu popularizējošu pasākumu organizēšana.
3.5.	Salmu sedziņu aušana, kā nemateriālā kultūras mantojuma prasme	TLMS “Staicele”	Pastāvīgi	Tradicionālo salmu sedziņu aušanas prasmes praktizēšana un popularizēšana Staiceilē.
3.6.	Etnogrāfiskā materiāla studijas un brunču materiāla aušana, kā nemateriālā kultūras mantojuma prasme	TLMS “Staicele”	2023. g.	Etnogrāfiskā materiāla studijas un brunču materiāla aušana, lai gatavotos Vispārējiem latviešu dziesmu un deju svētkiem.

3.7.	Vietējās folkloras praktizēšana kultūrtelpā	Lēdurgas kultūras nama folkloras kopas "Putni", "Lieli putni", "Cielava", "Malībieši"	Pastāvīgi	Lēdurgas kultūras nama folkloras kopas "Putni", "Lieli putni" sadarbība ar citām folkloras kopām tematiskus pasākumu un meistarklašu jauniešiem organizēšanā, tradicionālo mūzikas instrumentu apguvē, danču rīkošanā, arheoloģisko tērpu darināšanā, celaiņu celošanā u.c. prasmēs.
3.8.	Vidzemes lībisko vērtību izpausmes Lēdurgas pagastā	Lēdurgas kultūras nama folkloras kopas "Putni", "Lieli putni"	Pastāvīgi	Ziemeļvidzemes nemateriālās kultūras mantojuma izpēte, īpašu uzmanību pievēršot Lēdurgas pagastā sastopamajām praksēm un mantotajām liecībām.
3.7.	Maizes cepšana kā nemateriālā kultūras mantojuma prasme	Meistare Ance Bumble	Pastāvīgi	Maizes cepšanas tradīciju un prasmju apguve, rīkojot maizes cepšanas meistarklases Limbažu novadā.
3.8.	Tradicionālās kokles spēle kā nemateriālā kultūras mantojuma prasme	Biedrība "Smailes"	2023. g.	"Tradicionālās kokles spēle – aizrautīgs brīvā laika pavadīšanas veids" pasākumi jauniešiem u.c. interesentiem.
3.9.	Alojas jauniešu iesaiste lībiskā dialekta Alojas izloksnes apzināšanā	Alojas novadpētniecības centrs	2023. g.	Iepazīstināt jauniešus ar lībiskā dialekta Alojas izloksni un apzināt tās lietojumu mūsdienās alojiešu vidū, kā arī aktualizēt tās lietojumu, tādējādi veicinot izloksnes saglabāšanu. Iepazīstināt jauniešus ar lībiskā dialekta alojiešu izloksnes īpatnībām un iesaistīt viņus interviju ierakstīšanā.
3.10.	Jaunas folkloras kopas "Malībieši" izveide Pāles kultūras namā	Vidzemes lībiskais centrs, Pāles kultūras nams	No 2023. g.	Sākt jaunas folkloras kopas "Malībieši" darbību Pālē, sekmējot Vidzemes lībiskās kultūrtelpas vērtību saglabāšanu, tradīcijas veidošanos un tālāknodošanu.
3.11.	Lībiešu tematikas iekļaušana Limbažu novada un Lēdurgas pagasta mācību iestāžu saturā	Pašvaldības, IZM	Pastāvīgi no 2024. g.	Ar vietējo kultūrvēsturi saistītu tematu, par lībiešu vēsturiski apdzīvotās teritorijas Metsepoles tematu saistīta mācību satura sagatavošana un iekļaušana mācību saturā.

4. POPULARIZĒŠANA UN ATPAZĪSTAMĪBAS VEIDOŠANA

Nr.	Aktivitāte	Iesaistītās puses	Periods	Apraksts
4.1.	Zīmola un karoga dizaina, komunikācijas un mārketinga stratēģijas izstrādāšana	Vidzemes lībiskais centrs	2023. g.	Tiek radīts logo, stila grāmata, sava karoga un nozīmīšu dizains, izstrādāta komunikācijas un mārketinga stratēģija, sekmējot Vidzemes lībiskās kultūrtelpas atpazīstamību.
4.2.	Vidzemes lībiskās kultūrtelpas mājas lapa, digitālais arhīvs www.metsepole.lv	Vidzemes lībiskais centrs	Pastāvīgi no 2024. g.	Izveidota un uzturēta Vidzemes lībiskās kultūrtelpas mājas lapa.
4.3.	Vidzemes lībiskās kultūrtelpas sociālo mediju kontu uzturēšana, tiešraižu nodrošināšana, e-pasta ikmēneša jaunumu ziņas sagatavošana	Vidzemes lībiskais centrs	Pastāvīgi no 2023. g.	Lai sekmētu vienotu, regulāru un pieejamu komunikāciju Vidzemes lībiskās kultūrtelpas kopienā un komunikāciju ar Latvijas sabiedrību, tiek izveidota Vidzemes lībiskās kultūrtelpas lapa sociālajā medijā Facebook un profili Instagram un YouTube (un vēlāk saskaņā ar komunikācijas un mārketinga stratēģiju). Regulāra pasākumu un notikumu komunikācija.
4.4.	Dalība programmā "Pulkā eimu, pulkā teku" un Starptautiskajā folkloras festivālā "Baltica"	Lēdurgas kultūras nama folkloras kopa "Putni", visas kopas	Pastāvīgi	Lēdurgas kultūras nama folkloras kopas "Putni" dalību nemateriālā kultūras mantojuma apgušanas programmā "Pulkā eimu, pulkā teku", visas folkloras kopas piedalās festivālā "Baltica", lai popularizētu Vidzemes lībiešu kultūrtelpas vērtības.
4.5.	Sabiedrības iesaiste ziņojuma gatavošanā NKM Padomei par 2023.–2024. gadiem.	Visas iesaistītās puses	2025. g.	Izvērtējot Vidzemes lībiskās kultūrtelpas aktivitātes un paveikto, tiek iesaistīta sabiedrība, gūstot novērtējumu un atgriezenisko saiti par to nozīmību, radīto

				pievienoto vērtību iedzīvotāju dzīvēs un iespējamajiem nākotnes attīstības virzieniem.
--	--	--	--	--

5. REGULĀRIE KULTŪRAS UN IZGLĪTOJOŠIE PASĀKUMI

Nr.	Aktivitāte	Iesaistītās puses	Periods	Apraksts
5.1.	1. Vidzemes lībiskais Saulgriežu festivāls Pālē	Vidzemes lībiskais centrs, Pāles kultūras nams	Pastāvīgi no 2023. g., Jāņu nedēļa	Vairāku dienu svētki, starptautiska zinātniskā konference, radošās darbnīcas, gatavošanās, jāņošana, atpūta, kas notiek saistībā ar lībisko tradīciju.
5.2.	1. Vidzemes lībiskās kultūrtelpas starptautiskā konference	Vidzemes lībiskais centrs, Pāles kultūras nams, Latvijas Universitātes Lībiešu institūts	Pastāvīgi no 2023. g., Jāņu nedēļa	1. Vidzemes lībiskās kultūrtelpas starptautiskā konference 2023. gada 22. jūnijā: Ķempju Kārļa (Igaunija) jaunākās dzejas grāmatas atvēršanas pasākums kopā ar Latvijas Universitātes Lībiešu institūta pētnieku populārzinātniskajiem lasījumiem par Vidzemes lībiskās izcelsmes vietvārdiem, nemateriālā kultūras mantojuma izpausmēm ainavā un cilvēku liecībās, Salacas lībiešu valodu un jaunākajiem lībiešu pēcteču dzimtas pētījumiem Pāles novadpētniecības muzejā un Pāles kultūras namā.
5.3.	Vidzemes lībiešu pēcteču dzimtu saiets, "Gada Vidzemes lībiešu pēctecis" izvēle	Vidzemes lībiskais centrs, Pāles novadpētniecības muzejs, Pāles kultūras nams	Pastāvīgi, augusta beigas	Vidzemes lībiešu pēcteču dzimtu salidojumu organizēšana Pāles novadpētniecības muzejā 2013. gada 23. septembrī. Pateicoties Vidzemes lībiskās kultūrtelpas ierakstīšanu NKM sarakstā, pēcteciem, 16 ģimenēm, ir jauns uzdevums īpaši mērķtiecīgi glabāt savu nemateriālo kultūras mantojumu, dalīties ar to.
5.4.	Vidzemes lībiešu pēcteču un interesentu ģimeņu vasaras skola	Vidzemes lībiskais centrs, Pāles novadpētniecības muzejs, Pāles kultūras nams	2024. g.	Vidzemes lībiešu pēcteču ģimeņu vasaras skolas-nometnes organizēšana Pālē, lai izglītotu dalībniekus par Vidzemes lībiskās kultūrtelpas vērtībām un rūpētos par Vidzemes lībiskās apziņas veidošanos.
5.5.	Vidzemes lībiešu pēcteču dzimtu salidojumi	Pāles novadpētniecības muzejs	Pastāvīgi	Tradicionāli Vidzemes lībiešu pēcteču dzimtu salidojumi 2023. gadā divi – Āboltiņu un Lielnoru dzimtu salidojumi ar vēsturnieces Rasmus Noriņas dalību, ekskursiju vadīšanu un stāstiem.
5.6.	1. Vidzemes lībiskais Stāstnieku festivāls	Vidzemes lībiskais centrs, Pāles novadpētniecības muzejs, Pāles kultūras nams	Pastāvīgi no 2023. g.	Vidzemes lībiskā Stāstnieku festivāla organizēšana tiešsaistē un klātienē Pālē. Mērķis ir popularizēt un attīstīt gan stāstniecības tradīciju Latvijā, gan Vidzemes lībiskā mantojuma apzināšanu, dokumentēšanu, Lībiskā dialekta Vidzemes izloksnes lietošanu. Festivālā plānots piesaistīt nozīmīgu auditoriju sociālajos medijos, vienlaicīgi raidot līdz 3 tiešraidēm dažādām mērķa auditorijām - ģimenēm, bērniem, jauniešiem u.c. Potenciāls attīstīt starptautisku festivāla norisi.
5.7.	Tradicionālā nēģu diena Salacgrīvā un Svēciemā	Pašvaldības, vietējie zvejnieki u.c.	Pastāvīgi	Tradicionālā nēģu diena ir pasākums, kurā nēģu zvejnieki stāsta un rāda nēģu zvejas rīkus, prasmes un dzīvesveidu. Centrālais stāsts ir par nēģu taci, kas gatavots no gadiem ilgi gatavinātiem eglu kokmateriāliem, nēģu zupas pagatavošanu un ceptu nēģu baudīšanu.
5.8.	Senās uguns nakts pasākumi Liepupē	Metsepoles līvu kultūras biedrība	Pastāvīgi, augusta pēdējā sestdiena	Tradicionālo Senās uguns nakts pasākumu organizēšanas Vidzemes jūras krastā Liepupē.
5.9.	Tradicionālie "Pivāлинд" svētki	Biedrība "Pivāлинд", TLMS "Staicele"	2023. – 2024. g.	Pivāлинд (Svētā putna) svētku organizēšana Staicelē, fokusējoties uz Vidzemes lībiskās kultūras vērtību popularizēšanu.

5.10.	Bērnu vasaras nometne Lēdurgas pagastā	Biedrība "Smailes"	2024. g.	Bērnu vasaras nometnes organizēšanas Lēdurgas pagasta senvēstures izziņāšanā, lībisko vietvārdu apkopošanā un seno amatu iepazīšanā.
5.11.	Jauniešu nometne Staiceļē	Staiceles Lībiešu muzejs "Pivāliņi"	2023. – 2024. g.	Ikgadējās jauniešu nometnes Staiceļē organizēšana, lai popularizētu vietējās tradīcijas un lībiskā dialekta Vidzemes izloksnes savdabību.
5.12.	Diskusiju vakari lībiskā dialekta Vidzemes izloksnē	Korģenes filiālbibliotēka	2023. – 2025. g.	Diskusiju pasākumi par lībiskā dialekta Vidzemes izloksnes skanējumu ikdienā un dažādu autoru daiļdarbos, novadpētnieku pētījumos. Pasākumā sarunas notiek lībiskajās izloksnēs.
5.13.	Projekts "Zvejas laivu stāsts Vidzemes piekrastē"	Svētciema filiālbibliotēka	2023. – 2025. g.	Projekta "Zvejas laivu stāsts Vidzemes piekrastē" (fotogrāfijas, zvejnieku liecības, bērnu zīmējumi) un izstādes "Zvejnieku dzimtas un mājas fotogrāfijās" Svētcīemā īstenošana.
5.14.	Lēdurgas kultūras nams un folkloras kopas "Putni" regulārie nemateriālā kultūras mantojuma pasākumi	Lēdurgas kultūras nams un folkloras kopas "Putni"	Pastāvīgi	Katru gadu Lēdurgas pagastā notiek gadskārtu svētki, kuru vadīšana notiek arheoloģiskajos lībiešu tērpos un atsaucoties uz lībiskajām tradīcijām. 2023. gada regulāro pasākumu kalendārs: 19.03.23. Liela diena dendroparkā 30.04.23. Viedo sievu nakts dendroparkā 22.06.23. Jāņi 08.10.23. Putras diena 17.12.23. Gaismas taka, Ziemassvētki dendroparkā
5.15.	Turpināt Saulgriežu tradīciju aktivitātes bērniem un jauniešiem Vidzemes lībiskās kultūrtelpas vērtībās Svētcīemā	Svētciema filiālbibliotēka un biedrības	Pastāvīgi	Svētciemniešu jaunās paaudzes saliedēšanas pasākums, ieinteresējot viņus par vietējām tradīcijām un Lībiskā dialekta Vidzemes izloksni.

6. VIDZEMES LĪBISKĀS KULTŪRTELPAS ELEMENTU IEKĻAUŠANA VIDĒ UN TŪRISMĀ

Nr.	Aktivitāte	Iesaistītās puses	Periods	Apraksts
6.1.	Lībiešu valodas elementu iekļaušana vidē	Pašvaldības, TIC	No 2023. g.	Vizuāli iezīmēt Vidzemes lībiešu vēsturiski apdzīvoto teritoriju "Metsepole", Pāles lībiešu valodas nosaukuma "Sepkul" (no lībiešu val. "Kalējciems") u.c. norāžu zīmju uzstādīšana, papildinot ar lībiskajiem nosaukumiem ģeogrāfisko objektu apzīmējumus ceļazīmēs, informatīvajās plāksnītēs un citur publiskajā telpā (ēdienkartēs, informatīvajos materiālos u.c.).
6.2.	Izzinošo pārgājienu papildināšana ar Lībiskā dialekta alojiešu izloksni	Alojas Novadpētniecības centrs	2023. g.	Lībiskā dialekta alojiešu izloksnes praktizēšana ekskursiju vadītāja stāstījumā Alojas viesiem un Novadpētniecības centrā.
6.3.	Svētciema vietvārdu izpēte un tūrisma pārgājiena maršruti	Svētciema filiālbibliotēka	2023. – 2025. g.	Svētciema vietvārdu izpēte un pārgājienu maršrutus pa Svētcīema apkaimes lībiskajām vietām organizēšana.
6.4.	Sadarbība ar Limbažu un Siguldas novada pašvaldību	Vidzemes lībiskais centrs	Pastāvīgi	Sadarbības attīstīšana ar Limbažu un Siguldas novada pašvaldību Vidzemes lībiskās kultūrtelpas popularizēšanā abu novada kultūras un tūrisma pasākumos.
6.5.	Izziņas materiāli tūristiem, "Metsepoles" kartes izveide digitāli un bukleta formātā	LC, pašvaldības, lībiešu sabiedriskās organizācijas	2024. g.	Ar Lībiešu kultūrtelpu saistītu popularizējošu izziņas materiālu sagatavošana, tostarp tūrisma vajadzībām.
6.6.	Ar Vidzemes lībisko kultūrtelpu saistītu tūrisma produktu radīšana un pilnveidošana	Biedrības, bibliotēkas, pašvaldības, uzņēmēji, LC un citi interesenti	Pastāvīgi	Mūsdienīgu ar Lībiešu kultūrtelpu saistītu tūrisma produktu un iespēju veidošana, kas nes ekonomisku labumu lībiešu kopienai un rada daudzveidīgu piedāvājumu lībiešu vēsturisko teritoriju apmeklētājiem.

7. INFRASTRUKTŪRA ILGTSPĒJAS NODROŠINĀŠANAI

Nr.	Aktivitāte	Iesaistītās puses	Periods	Apraksts
7.1.	Vidzemes Lībiešu Centra saietu nama veidošana Pālē	Vidzemes lībiskais centrs	2026. g.	Saieta nama izveide, attīstot to par Vidzemes lībiskās kultūrtelpas izziņas centru. Izstāžu, prezentāciju, koncertu, radošo darbnīcu u.c. pasākumu rīkošanas vieta.
7.2.	Vidzemes Lībiešu Centra (ViLiCe)radošās izstādes telpas izveide Pālē	Vidzemes lībiskais centrs	2024. g.	Pastāvīgā un mainīgā ekspozīcija prezentē Vidzemes lībiskās kultūrtelpas iedzīvotāju dzīvesveidu un nemateriālās kultūras mantojuma izpausmes, kā arī tiek izstādītas jaunradītas un tradicionālas mākslas formas.
7.3.	Stilizēta Vidzemes lībiešu sētas rekonstrukcija Pālē	Vidzemes lībiskais centrs	2027. g.	
7.4.	Pāles novadpētniecības muzeja pamata ekspozīcijas maiņa [attīstīšana, modernizēšana]	Pāles novadpētniecības muzejs, Vidzemes lībiskais centrs, Limbažu pašvaldība	2025. g.	
7.5.	Arheoloģisko lībisko tautas tērpu, tajā skaitā rotu, kā arī mūzikas instrumentu iegāde piecām folkloras kopām	Iesaistītās puses	2024. g.	Nodrošināt Vidzemes lībiskās kultūrtelpas folkloras kopu darbību - tautas tērpu, rotu, mūzikas instrumentus.
7.6.	Projekts "Pa senām takām"	Biedrība "Pivāland"	2024. g.	Izzinošu projekta "Pa senām takām" īstenošana, veltīta Vidzemes lībiešu pēctečiem Staicelē un tās apkārtnē.
7.7.	Pastāvīgā ekspozīcija "Lībiskā piederība"	Salacgrīvas muzejs	2024. g.	Lībiskās piederības materiālu izpēte, patstāvīgās ekspozīcijas mākslinieciskā un saturs koncepta īstenošana.
7.8.	Vidzemes lībiešu centra kapacitātes celšana	Vidzemes lībiskais centrs	Pastāvīgi no 2023. g.	Konsultantu un ekspertu piesaiste aktivitāšu īstenošanā, apmācību organizēšana - zināšanu un prasmju nepārtraukta padziļināšana.

8. NACIONĀLĀ UN STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Nr.	Aktivitāte	Iesaistītās puses	Periods	Apraksts
8.1.	Nacionālās un starptautiskās sadarbības veicināšana, sadarbības veidošana un pieredzes apmaiņas veicināšana ar līdzīgām kopienām vai tradīciju kopējiem Latvijā un starptautiski.	Sadarbība ar Latvijas un ārvalstu kultūrtelpām	No 2023. g.	Veicināta sadarbība, pieredzes un zināšanu apmaiņa ar citām kopienām, kultūrtelpām un tradīciju kopējiem Latvijā un pasaulē.
8.2.	1. Vidzemes lībiskās kultūrtelpas starptautiskā konference	Vidzemes lībiskais centrs, Pāles kultūras nams, Pāles novadpētniecības muzejs, Latvijas Universitātes Lībiešu institūts	Pastāvīgi no 2023. g., Jāņu nedēļa	1. Vidzemes lībiskās kultūrtelpas starptautiskā konference notiks Pālē un tiešsaistē FB, 2023. gada 22. jūnijā: Ķempju Kārļa (Igaunija) jaunākās dzejas grāmatas atvēršanas pasākums, kopā ar Latvijas Universitātes Lībiešu institūta pētnieku populārzinātniskajiem lasījumiem par Vidzemes lībiskās izcelsmes vietvārdiem, nemateriālā kultūras mantojuma izpausmēm ainavā un cilvēku

				liecībās, Salacas lībiešu valodu un jaunākajiem lībiešu pēcteču dzimtas pētījumiem Pāles kultūras namā un Pāles novadpētniecības muzejā.
8.3.	Dalība Vidzemes lībiskās kultūrtelpas veidošanā, veidojot un piedaloties kopīgos pasākumos, tai skaitā Lībiešu svētkos Mazirbē	Vidzemes lībiskais centrs, visi	Pastāvīgi	Sadarbība starp Lībiešu kultūrtelpas un Vidzemes lībiskās kultūrtelpas veidotājiem, iesaiste pasākumu organizēšanā un kultūras popularizēšanā.
8.4.	Dalība Latvijas Pilsoniskajā aliansē	Vidzemes lībiskais centrs	No 2023. g.	Latvijas Pilsoniskā alianse šobrīd apvieno 143 Latvijas biedrības, nodibinājumus un individuālas personas. LPA biedri pārstāv gan vietējo kopienu, gan pilsētu, gan rajonu, gan nacionālo mērogu dažādās darbības sfērās.
8.5.	Dalība un prezentācijas konferencēs Latvijā un ārvalstīs	Vidzemes lībiskais centrs	No 2023. g.	Vidzemes lībiskās kultūrtelpas tematikas, pētījumu, aktivitāšu pārstāvniecība somugristikai tematikai veltītās konferencēs.
8.6.	Virzīt elementu pieteikumam UNESCO Cilvēces nemateriālā kultūras mantojuma reprezentatīvajā sarakstā	Vidzemes lībiskais centrs	No 2025. g.	

Vidzemes lībiskās kultūrtelpas pasākumiem un aktivitātēm patlaban netiek nodrošināts plānveida budžeta finansējums, finansējuma nodrošināšana ir iespējama veiksmīgu projektu īstenošanas rezultātā. Avoti un finansējuma veids projektiem tiek noskaidrots to sagatavošanas gaitā un ir atkarīgs no finansējuma pieejamības un citiem apstākļiem.

Sagatavoja: Lolita Ozoliņa, Reinis Druvietis, "Vidzemes lībiskais centrs", biedrība "Make Art" un iesaistītās puses, 21.11.2022.